

อัตมโนทัศน์ การทำหน้าที่ของครอบครัว การสนับสนุนทางสังคมและการสำนึกดี
ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน
SELF CONCEPT, FAMILY FUNCTION, SOCIAL SUPPORT AND INTEGRITY
OF KASETSART UNIVERSITY STUDENTS, BANGKHEN CAMPUS

พงศธร ภูทองคำ* และงามลัมย์ ผิวเหลือง
Pongsathorn Putongkum and Ngamlamai Piolueang
Putongkum.pongsathorn@gmail.com and fsocnmp@ku.ac.th

ภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร 10900
Department of Psychology, Faculty of Social Sciences, Kasetsart University, Bangkok 10900 Thailand

*Corresponding author E-mail: Putongkum.pongsathorn@gmail.com

(Received: November 21 2019; Revised: November 27, 2019; Accepted: January 01, 2020)

ABSTRACT

The objectives of this study were the followings: 1) to study the level of self concept, family function, social support and integrity of Kasetsart University students, Bangkheng campus 2) to study the influence of individual factors, self concept, family function and social support on integrity of Kasetsart University students, Bangkheng campus. The questionnaires had been collected from 703 students for the sample group. The statistical measures used in this study were percentage, mean, standard deviation and multiple regression analysis with stepwise method, respectively. The results shown that: 1) the moderately high level of self concept, family function, social support and integrity of students were observed and 2) the analysis results by stepwise method shown that a science group of faculty, a mother's occupation (i.e., agriculturist and temporarily hired labor), self concept (emotion self, social self and ideal self), family function (roles and affective responsiveness), social support (appraisal support, information support and instrumental support) had positively influenced on students integrity, while family function (problem solving) had negatively influenced on them otherwise with .05 level of statistical significance ($R^2_{adj} = .674$).

Keywords: self concept; family function; social support; integrity

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับอัตมโนทัศน์ การทำหน้าที่ของครอบครัว การสนับสนุนทางสังคมและการสำนึกดีของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน 2) เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยส่วนบุคคล อัตมโนทัศน์ การทำหน้าที่ของครอบครัว และการสนับสนุนทางสังคมที่มีต่อการสำนึกดีของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามได้กลุ่มตัวอย่าง 703 คน สถิติที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการศึกษพบว่า 1) ระดับของอัตมโนทัศน์ การทำหน้าที่ของครอบครัว การสนับสนุนทางสังคม และการสำนึกดีอยู่ในระดับค่อนข้างสูง 2) ผลการวิเคราะห์โดยวิธีการถดถอยแบบพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่า กลุ่มคณะวิทยาศาสตร์ อาชีพของมารดา (เกษตรกร และรับจ้างทั่วไป) อัตมโนทัศน์ (ด้านการรับรู้อารมณ์ตนเอง ด้านการรับรู้ตนเองทางสังคม และด้านการรับรู้ตนเองในอุดมคติ) การทำหน้าที่ของครอบครัว (ด้านบทบาทและด้านความผูกพันทางอารมณ์) การสนับสนุนทางสังคม (ด้านการประเมิน ด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านเครื่องมือ) ร่วมกันมีอิทธิพลทางบวกต่อการสำนึกดี ขณะที่การทำหน้าที่ของครอบครัว (ด้านการแก้ไขปัญหา) มีอิทธิพลทางลบต่อการสำนึกดีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($R^2_{adj} = .674$)

คำสำคัญ: อัตมโนทัศน์ การทำหน้าที่ของครอบครัว การสนับสนุนทางสังคม การสำนึกดี

1. บทนำ

สถานการณ์ในสังคมปัจจุบันพบว่า เยาวชนส่วนใหญ่ของประเทศไทยมีพฤติกรรมเสี่ยงในหลาย ๆ ด้าน เพราะผลพวงที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม และค่านิยมของเยาวชนในยุคโลกาภิวัตน์ ได้ส่งผลกระทบต่อวิถีความเป็นอยู่ พฤติกรรมสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมก่อให้เกิดปัญหามากมาย ไม่ว่าจะเป็นปัญหาอาชญากรรม การใช้ความรุนแรง ยาเสพติด พฤติกรรมทางเพศไม่เหมาะสม โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นที่จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติในอนาคต [1] สำนักงานสถิติแห่งชาติ และคณะ [2] ได้ทำการสำรวจเด็กไทยในประเทศพบว่า ในปี พ.ศ. 2557 คนไทยที่มีอายุ 13 ปีขึ้นไป มีพฤติกรรมการแต่งกายที่ไม่เหมาะสม มีพฤติกรรมไม่สุภาพในที่สาธารณะ มีพฤติกรรมการแสดงออกทางเพศอย่างเปิดเผย และพฤติกรรมที่มีเพศสัมพันธ์ที่ไม่เหมาะสม การกระทำผิดของเด็กและเยาวชน อาจเริ่มมาจากจุดเล็ก ๆ สำหรับพฤติกรรมที่น่าเป็นห่วง คือ นอนดึกตื่นสาย เที่ยวเตร่เป็นประจำ การเล่นเกมพนัน ตู้สล็อต หวย บอลและการเที่ยวกลางคืน จากสถานการณ์โดยรวมสะท้อนให้เห็นปัญหาของเด็กและเยาวชน ซึ่งพวกเขาเหล่านี้จะเติบโตเพื่อเป็นอนาคตของประเทศชาติ ประเทศจะเจริญก้าวหน้าหรือตกต่ำก็ขึ้นอยู่กับกระทำของคนในประเทศ เพราะประเทศจะเจริญก้าวหน้าได้ก็ต่อเมื่อคนในประเทศ เป็นคนดี มีศีลธรรมมีคุณธรรมจริยธรรม แต่หากขาดคุณลักษณะดังกล่าว ประเทศชาติก็ไม่อาจพัฒนาไปได้

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้มีการกำหนดอัตลักษณ์ขึ้น เพื่อกำหนดคุณสมบัติที่เป็นตัวตนของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (Integrity) ซึ่งได้มีนัยความหมายที่สอดคล้องกับตัวแปรทางจิตวิทยา คือ ความฉลาดทางจริยธรรม (Moral Quotient) ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้เลือกทำวิจัยนี้ขึ้นเพื่อเป็นการหาแนวทางในการแก้ไขปัญหามาเพื่อแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่ตอบสนองการแก้ไขปัญหามาของสังคม โดยการวิจัยในครั้งนี้ได้นำตัวแปรทางจิตวิทยา 3 ตัวได้แก่ อัตมโนทัศน์ การทำหน้าที่ของครอบครัว และการสนับสนุนทางสังคมนำมาศึกษาาร่วมกัน จึงน่าจะมีผลต่อการสำนึกดีของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพื่อเป็นแนวทางในการนำมาประยุกต์แก้ไข และป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ รวมถึงยังเป็นประโยชน์ในการพัฒนาเยาวชนที่เป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศชาติในอนาคต

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับอัตมโนทัศน์ การทำหน้าที่ของครอบครัว การสนับสนุนทางสังคมและการสำนึกดีของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน

2.2 เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยส่วนบุคคล อัตมโนทัศน์ การทำหน้าที่ของครอบครัว และการสนับสนุนทางสังคมที่มีต่อการสำนึกดีของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน

3. ตรวจสอบเอกสาร

ผู้วิจัยสนใจองค์ประกอบต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอก รวมถึงสิ่งแวดล้อมของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยมีตัวแปรที่เกี่ยวข้อง คือ ปัจจัยส่วนบุคคล อัตมโนทัศน์ การทำหน้าที่ของครอบครัว การสนับสนุนทางสังคม และการสำนึกดี ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคลเป็นคุณลักษณะเฉพาะของบุคคลที่มีความแตกต่างกัน ประกอบด้วย สถานภาพส่วนบุคคลและสถานภาพทางสังคม ดังนี้

1.1 สถานภาพส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ ชั้นปีการศึกษา และภาคการเรียน

1.1.1 เพศ ประกอบด้วย เพศชายและเพศหญิง

1.1.2 ชั้นปีการศึกษา ประกอบด้วย ชั้นปีที่ 1 2 3 และ 4

1.1.3 ภาคการเรียน ประกอบด้วย ภาคปกติและภาคพิเศษ

1.2 สถานภาพทางสังคม ประกอบด้วย กลุ่มคณะ อาชีพของบิดา และอาชีพของมารดา

1.2.1 กลุ่มคณะ ประกอบด้วย 1) กลุ่มคณะสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศึกษาศาสตร์ 2) กลุ่มคณะวิทยาศาสตร์ประยุกต์ และ 3) กลุ่มคณะวิทยาศาสตร์

1.2.2 อาชีพบิดา ประกอบด้วย 1) อาชีพรับราชการ รัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัทเอกชน 2) อาชีพธุรกิจส่วนตัว ค้าขาย และ 3) อาชีพเกษตรกร รับจ้างทั่วไป

1.2.3 อาชีพมารดา ประกอบด้วย 1) อาชีพรับราชการ รัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัทเอกชน 2) อาชีพธุรกิจส่วนตัว ค้าขาย และ 3) อาชีพเกษตรกร รับจ้างทั่วไป

2. อัตมโนทัศน์เป็นมุมมองและการรับรู้ของบุคคลที่มีต่อตนเอง ที่เกี่ยวข้องกับร่างกาย ทักษะ ความสามารถ การมีคุณค่า คุณธรรมจริยธรรม รวมถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม ผู้วิจัยได้นำแนวคิดและทฤษฎีของ Strang [3] ประกอบด้วยการรับรู้ความสามารถตนเอง ด้านการรับรู้อารมณ์ตนเอง ด้านการรับรู้ตนเองทางสังคม และด้านการรับรู้ตนเองในอุดมคติ

3. การทำหน้าที่ของครอบครัวเป็นสถาบันครอบครัวที่สำคัญและเป็นรากฐานของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยมีหน้าที่หลักในการอบรมเลี้ยงดู ฝึกฝนทักษะต่าง ๆ ให้แก่เด็กและเยาวชนเพื่อเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพที่สามารถทำประโยชน์ต่อสังคมได้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดและทฤษฎีของ McMaster Model [4] ประกอบด้วยการแก้ไขปัญหา ด้านการสื่อสาร ด้านบทบาท ด้านความผูกพันทางอารมณ์ ด้านการตอบสนองทางอารมณ์ และด้านการควบคุมพฤติกรรม

4. การสนับสนุนทางสังคมเป็นสิ่งที่หนึ่งในการช่วยเหลือบุคคลในรูปแบบต่าง ๆ ตามความต้องการของบุคคลนั้น ๆ เป็นการตอบสนองปัจจัย 4 หรืออาจมากกว่า กล่าวคือ สามารถบรรเทาความรุนแรงของปัญหาที่บุคคลกำลังเผชิญอยู่ และสามารถป้องกันปัญหาก่อนที่จะเกิดขึ้นได้ ในขณะที่เมื่อเกิดการสนับสนุนทางสังคมสามารถทำให้บุคคลเกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทั้งในระดับบุคคล องค์กร และสังคม ผู้วิจัยได้นำแนวคิดและทฤษฎีของ House [5] ประกอบด้วยการสนับสนุนด้านอารมณ์ การสนับสนุนด้านการประเมิน การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร และการสนับสนุนด้านเครื่องมือ

5. การสำนึกดี (Integrity) มีรากศัพท์มาจากคำศัพท์ภาษาละตินว่า “Integer” ซึ่งแปลว่า Wholeness หรือแปลว่าความครบถ้วนสมบูรณ์ [6] และยังพบอีกว่าเป็นส่วนหนึ่งขององค์ประกอบที่สำคัญของ “Moral Quotient” หรือ MQ หรือ “Moral Intelligence” ที่มาจากแนวคิดทฤษฎีของ Lennick and Kiel [7] ซึ่งกล่าวว่า Integrity เป็นเสมือนเข็มทิศให้กับองค์ประกอบของ MQ ในแนวคิดทฤษฎีนี้ ประกอบด้วย ความยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม ความพร้อมที่จะให้ผู้อื่นตรวจสอบ ความเคารพในกฎหมายและบรรทัดฐานของสังคม มีความพร้อมในหลักจรรยาบรรณวิชาชีพ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความอดสาหะอุทิศตน การยึดถือประโยชน์ของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน ความมีวินัย และการให้อภัย

4. สมมติฐาน

ปัจจัยส่วนบุคคล อัตมโนทัศน์ การสนับสนุนทางสังคม สามารถร่วมกันพยากรณ์การสำนึกดีของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน

5. ขอบเขตของการวิจัย

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

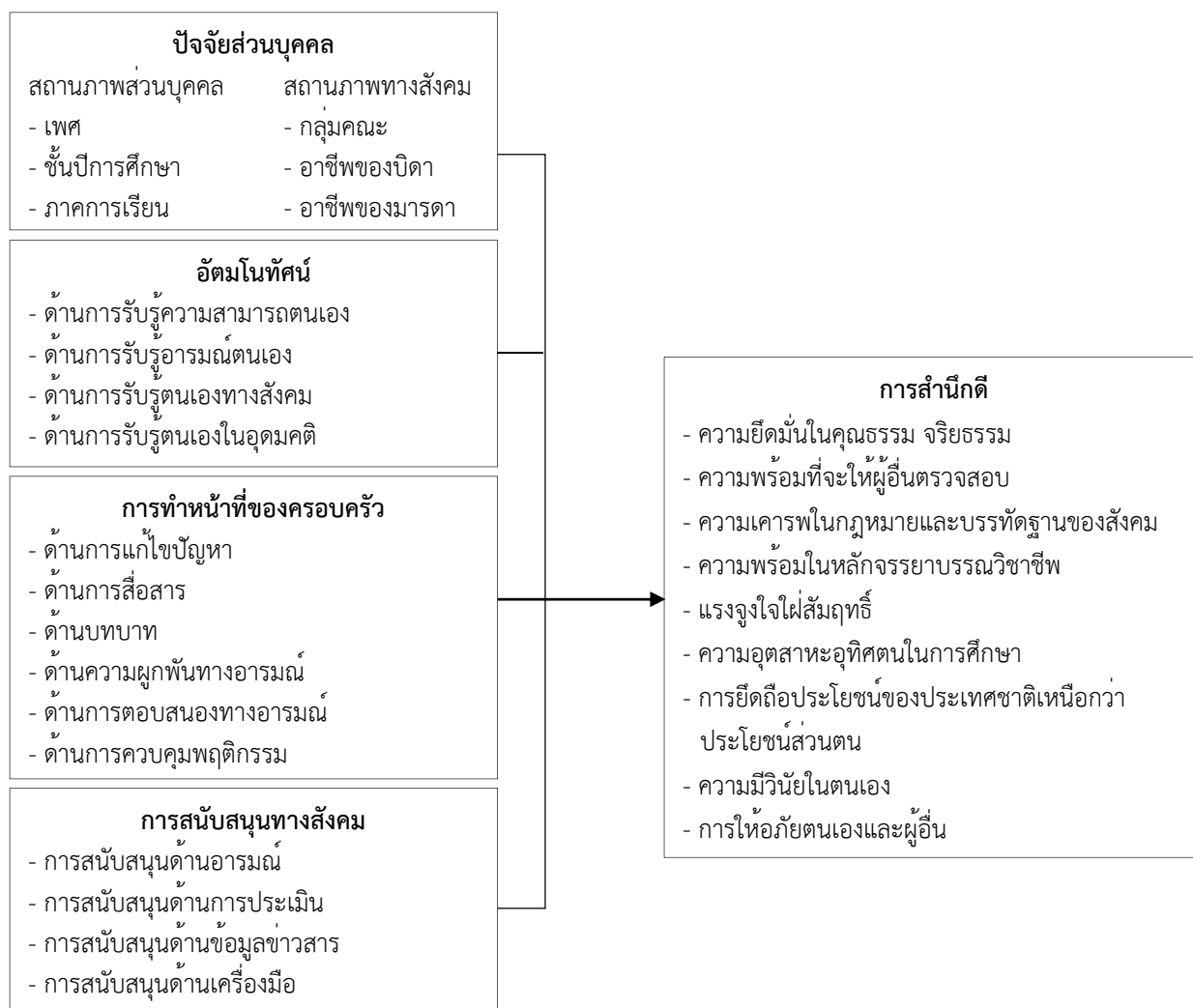
5.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ทุกคนที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2561 จำนวน 27,514 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 22 สิงหาคม 2561)

5.1.2 การคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้คำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างจากนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2561 โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Power Analysis and Sample Size (PASS 15) คำนวณหาความเชื่อมั่นที่ระดับ .05 โดยเลือกใช้สถิติ Multiple Regression Analysis เมื่อคำนวณออกมาแล้วได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ทั้งสิ้น 700 คน (ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลจริงจำนวน 703 คน) และการคำนวณทางสถิติได้ถูกต้องร้อยละ 95

5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษาทบทวนแนวคิด และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค (Item - Objective Congruence Index: IOC) จากนั้นนำไปตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ทดสอบก่อนเก็บข้อมูลจริง (Try Out) กับกลุ่มประชากรที่เป็นนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์โดยไม่ซ้ำกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาคำนวณตรวจสอบความเชื่อมั่นเป็นฉบับและรายข้อ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาร์ค (Cronbach Alpha Coefficient) โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับอัตมโนทัศน์ ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการทำหน้าที่ของครอบครัว ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคม และส่วนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับการสำนึกดี

6. กรอบแนวคิดการวิจัย

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

7.1 การวิเคราะห์เพื่อบรรยายลักษณะของข้อมูล ได้แก่

7.1.1 สัดส่วนร้อยละ (Percentage) ใช้วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

7.1.2 การหาค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้แปลความของข้อมูลต่าง ๆ

7.1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้แสดงลักษณะการกระจายของข้อมูล เพื่ออธิบายถึงลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

7.2 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ใช้หาอิทธิพลของตัวแปรตามตัวหนึ่งซึ่งส่งผลจากตัวแปรอิสระตั้งแต่ 2 ตัวแปรขึ้นไป โดยใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบ Stepwise Method เพื่อวิเคราะห์ตัวแปรทั้งหมดที่ร่วมกันทำนายหรือพยากรณ์ตัวแปรตาม

7.3 การกำหนดสมมติฐานการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ คือ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7.4 การกำหนดเกณฑ์การวัดแบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ระดับต่ำมาก ระดับต่ำ ระดับปานกลาง ระดับค่อนข้างสูง และระดับสูง โดยนำมาจัดการกระจายข้อมูลเพื่อให้ได้ความกว้างของอันตรภาคชั้นตามสูตรการคำนวณดังนี้

แบบสอบถามมีการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความ	คะแนน
จริงมากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
จริงมาก	ให้ 4 คะแนน
จริงปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
จริงน้อย	ให้ 2 คะแนน
ไม่จริงที่สุด	ให้ 1 คะแนน

สูตรการคำนวณ

$$\begin{aligned}\text{ความกว้างของอัตราภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนอัตราภาคชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.80\end{aligned}$$

เมื่อแทนค่าในสูตรการคำนวณจะได้ช่วงแปลผลตามช่วงคะแนนดังนี้

ช่วงคะแนน	ความหมาย
1.00 - 1.80	ระดับต่ำมาก
1.81 - 2.60	ระดับต่ำ
2.61 - 3.40	ระดับปานกลาง
3.41 - 4.20	ระดับค่อนข้างสูง
4.21 - 5.00	ระดับสูง

8. ผลการวิจัย

8.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างพบว่า ส่วนมากเป็นผู้หญิงคิดเป็นร้อยละ 57.6 เพศชายคิดเป็นร้อยละ 42.0 อยู่ชั้นปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 29.9 ชั้นปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 23.0 ชั้นปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 25.3 ชั้นปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 18.3 ส่วนมากเรียนภาคปกติคิดเป็นร้อยละ 73.1 และภาคพิเศษคิดเป็นร้อยละ 26.9 อยู่ในกลุ่มคณะสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศึกษาศาสตร์คิดเป็นร้อยละ 44.0 กลุ่มคณะวิทยาศาสตร์ประยุกต์คิดเป็นร้อยละ 42.7 กลุ่มคณะวิทยาศาสตร์คิดเป็นร้อยละ 12.7 มีบิดาทำอาชีพรับราชการ รัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 42.2 อาชีพธุรกิจส่วนตัว ค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 32.9 และอาชีพเกษตรกร รับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 16.8 และมารดามีอาชีพธุรกิจส่วนตัว ค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 36.7 มีอาชีพรับราชการ รัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 34.4 และมีอาชีพเกษตรกร รับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 22.3

8.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลอ้อมโนทัศน์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับอ้อมโนทัศน์แยกรายด้านของนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

อ้อมโนทัศน์	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. อ้อมโนทัศน์ด้านการรับรู้ความสามารถตนเอง	3.76	0.57	ค่อนข้างสูง
2. อ้อมโนทัศน์ด้านการรับรู้อารมณ์ตนเอง	3.91	0.62	ค่อนข้างสูง
3. อ้อมโนทัศน์ด้านการรับรู้ตนเองทางสังคม	3.97	0.62	ค่อนข้างสูง
4. อ้อมโนทัศน์ด้านการรับรู้ตนเองในอุดมคติ	3.94	0.61	ค่อนข้างสูง
ค่าเฉลี่ยโดยรวมของอ้อมโนทัศน์	3.89	0.50	ค่อนข้างสูง

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยโดยรวมอ้อมโนทัศน์ของนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ($\bar{x} = 3.89$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อ้อมโนทัศน์ด้านการรับรู้ตนเองทางสังคมมีค่าเฉลี่ยในระดับสูงที่สุด ($\bar{x} = 3.97$) และอ้อมโนทัศน์ด้านการรับรู้ความสามารถตนเองมีค่าเฉลี่ยในระดับที่ต่ำสุด ($\bar{x} = 3.76$)

8.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการทำหน้าที่ของครอบครัวของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการทำหน้าที่ของครอบครัวแยกรายด้านของนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

การทำหน้าที่ของครอบครัว	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. การทำหน้าที่ของครอบครัวด้านการแก้ไขปัญหา	3.92	0.73	ค่อนข้างสูง
2. การทำหน้าที่ของครอบครัวด้านการสื่อสาร	3.76	0.76	ค่อนข้างสูง
3. การทำหน้าที่ของครอบครัวด้านบทบาท	4.02	0.61	ค่อนข้าง
4. การทำหน้าที่ของครอบครัวด้านความผูกพันทางอารมณ์	4.22	0.61	สูง
5. การทำหน้าที่ของครอบครัวด้านการตอบสนองทางอารมณ์	3.97	0.67	ค่อนข้างสูง
6. การทำหน้าที่ของครอบครัวด้านการควบคุมพฤติกรรม	3.93	0.63	ค่อนข้างสูง
ค่าเฉลี่ยโดยรวมของการทำหน้าที่ของครอบครัว	3.98	0.57	ค่อนข้างสูง

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยโดยรวมการทำหน้าที่ของครอบครัวของนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ($\bar{x} = 3.98$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การทำหน้าที่ของครอบครัวด้านความผูกพันทางอารมณ์ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{x} = 4.22$) และการทำหน้าที่ของครอบครัวด้านการสื่อสารมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{x} = 3.76$)

8.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสนับสนุนทางสังคมของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการสนับสนุนทางสังคมแยกรายด้านของนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

การสนับสนุนทางสังคม	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. การสนับสนุนทางสังคมด้านอารมณ์	3.93	0.60	ค่อนข้างสูง
2. การสนับสนุนทางสังคมด้านการประเมิน	3.93	0.59	ค่อนข้างสูง
3. การสนับสนุนทางสังคมด้านข้อมูลข่าวสาร	3.78	0.59	ค่อนข้างสูง
4. การสนับสนุนทางสังคมด้านเครื่องมือ	3.71	0.63	ค่อนข้างสูง
ค่าเฉลี่ยโดยรวมการสนับสนุนทางสังคม	3.82	0.52	ค่อนข้างสูง

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าเฉลี่ยโดยรวมการสนับสนุนทางสังคมของนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ($\bar{x} = 3.82$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การสนับสนุนด้านอารมณ์ และการสนับสนุนด้านการประเมิน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{x} = 3.93$) และการสนับสนุนด้านเครื่องมือ การเงิน และแรงงาน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{x} = 3.71$)

8.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสำนึกดีของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการสำนึกดีแยกรายด้านของนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

การสำนึกดี	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. ความยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม	4.13	0.54	ค่อนข้างสูง
2. ความพร้อมที่จะผู้อื่นตรวจสอบ	3.90	0.61	ค่อนข้างสูง
3. ความเคารพในกฎหมายและบรรทัดฐานของสังคม	4.14	0.59	ค่อนข้างสูง
4. ความพร้อมในหลักจรรยาบรรณวิชาชีพ	4.29	0.64	สูง
5. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	3.97	0.58	ค่อนข้างสูง
6. ความอดสาหัสอุตสาหณในการศึกษา	3.71	0.65	ค่อนข้างสูง
7. การยึดถือประโยชน์ของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน	3.98	0.61	ค่อนข้างสูง
8. ความมีวินัยในตนเอง	3.94	0.58	ค่อนข้างสูง
9. การให้อภัยตนเองและผู้อื่น	3.82	0.63	ค่อนข้างสูง
ค่าเฉลี่ยโดยรวมการสำนึกดี	3.97	0.47	ค่อนข้างสูง

จากตารางที่ 4 พบว่า ค่าเฉลี่ยโดยรวมการสำนึกดีของนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับสูง ($\bar{x} = 3.97$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ความเคารพในกฎหมายและบรรทัดฐานของสังคมมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{x} = 4.14$) และความอดสาหัสอุตสาหณในการศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{x} = 3.71$)

8.5 ผลการทดสอบสมมติฐาน

การศึกษาอิทธิพลของอัตมโนทัศน์ การทำหน้าที่ของครอบครัว การสนับสนุนทางสังคม กับการสำนึกดีของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบ Stepwise Method โดยทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ซึ่งตัวแปรอิสระต้องไม่มีความสัมพันธ์กันเกิน .80 เพราะหากตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเกิน .80 จะถือว่าตัวแปรอิสระไม่เป็นอิสระต่อกัน จะไม่สามารถแยกอิทธิพลของตัวแปรหนึ่งออกจากตัวแปรหนึ่งได้ จึงเกิดปัญหาที่เรียกว่า “Multicollinearity Problem”

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของตัวแปรพยากรณ์ที่มีอิทธิพลต่อการสำนึกดีของนิสิต

ตัวแปร	B	Std. E	Beta	t	Sig.
1. กลุ่มคณะวิทยาศาสตร์ ¹	.072	.035	.050	2.064	.039
2. อาชีพของมารดาเกษตรกร รับจ้างทั่วไป ²	.076	.026	.070	2.900	.004
3. อัตมโนทัศน์ด้านการรับรู้อารมณ์ตนเอง	.069	.024	.092	2.916	.004
4. อัตมโนทัศน์ด้านการรับรู้ตนเองทางสังคม	.064	.026	.085	2.501	.013
5. อัตมโนทัศน์ด้านการรับรู้ตนเองในอุดมคติ	.143	.027	.185	5.336	.000
6. การทำหน้าที่ของครอบครัวด้านการแก้ไขปัญหา	-.064	.022	-.100	-2.867	.004
7. การทำหน้าที่ของครอบครัวด้านบทบาท	.103	.032	.135	3.179	.002
8. การทำหน้าที่ของครอบครัวด้านความผูกพันทางอารมณ์	.094	.029	.123	3.270	.001
9. การสนับสนุนทางสังคมด้านการประเมิน	.201	.029	.254	7.034	.000
10. การสนับสนุนทางสังคมด้านข้อมูลข่าวสาร	.140	.032	.181	4.441	.000
11. การสนับสนุนทางสังคมด้านเครื่องมือ	.086	.024	.118	3.565	.000
ค่าคงที่	.662				
R = .825 R ² = .680 R ² _{adj} = .674 F = 110.043 Sig = .000					

¹กลุ่มอ้างอิง คือ กลุ่มคณะสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศึกษาศาสตร์

²กลุ่มอ้างอิง คือ อาชีพของมารดาข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัทเอกชน

จากตารางที่ 5 พบว่า การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่อพยากรณ์ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการสำนึกดีของนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธี Multiple Regression Analysis แบบ Stepwise Method มีจำนวนตัวแปร 11 ตัว ที่สามารถรวมกันพยากรณ์การสำนึกดีโดยรวมของนิสิต ได้แก่ กลุ่มคณะวิทยาศาสตร์ อาชีพของมารดาเกษตรกร รับจ้างทั่วไป อัตมโนทัศน์ด้านการรับรู้อารมณ์ตนเอง อัตมโนทัศน์ด้านการรับรู้ตนเองทางสังคม อัตมโนทัศน์ด้านการรับรู้ตนเองในอุดมคติ การทำหน้าที่ของครอบครัวด้านการแก้ไขปัญหา การทำหน้าที่ของครอบครัวด้านบทบาท การทำหน้าที่ของครอบครัวด้านความผูกพันทางอารมณ์ การสนับสนุนทางสังคมด้านการประเมิน การสนับสนุนทางสังคมด้านข้อมูลข่าวสาร การสนับสนุนทางสังคมด้านเครื่องมือ และสามารถรวมกันอธิบายได้ร้อยละ 68.0 ($R^2 = .680$)

9. อภิปรายผลและสรุปผลการวิจัย

9.1 กลุ่มคณะวิทยาศาสตร์มีการสำนึกดีโดยรวมมากกว่ากลุ่มคณะสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศึกษาศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีผลเชิงบวก ($\beta = .050$) แสดงให้เห็นว่า นิสิตที่อยู่กลุ่มคณะวิทยาศาสตร์จะมีการสำนึกดีสูงเนื่องจากวิธีการคิดที่เป็นขั้นตอน มีระบบแบบแผน บางครั้งการทดลองทางวิทยาศาสตร์จะต้องใช้เวลาในการทดลองเป็นการฝึกความอดทนอดกลั้น

9.2 อาชีพของมารดาเกษตรกรรับจ้างทั่วไป มีการสำนึกดีโดยรวมมากกว่าอาชีพของมารดาข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัทเอกชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีผลเชิงบวก ($\beta = .070$) แสดงให้เห็นว่า นิสิตที่มีมารดาทำอาชีพเกษตรกรรับจ้างทั่วไป จะมีการสำนึกดีสูง เนื่องจากพื้นฐานของครอบครัวไทยมารดาจะเป็นผู้อบรมเลี้ยงดูให้ความรู้ขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่วัยเด็ก ประกอบกับสังคมในปัจจุบันเป็นครอบครัวเลี้ยงเดี่ยวมากยิ่งขึ้น ทำให้บิดามารดาต้องออกไปทำงานนอกบ้านพร้อมกัน ดังนั้นจึงฝากบุตรไว้กับญาติพี่น้องหรือฝากไว้กับสถานรับเลี้ยงที่ตนไว้วางใจ ทำให้มารดาที่มีอาชีพเป็นเกษตรกร รับจ้างทั่วไป มีเวลาอยู่กับบุตรมากขึ้น สามารถอบรมเลี้ยงดู ดูแลเอาใจใส่ได้มากกว่าอาชีพอื่น ๆ ดังที่ Kohlberg [8] กล่าวว่า การพัฒนาการทางจริยธรรมระดับที่ 1 ระดับก่อนเกณฑ์ เด็กส่วนใหญ่ที่อยู่ในระดับนี้จะมีอายุต่ำกว่า 9 ปี การคิดเชิงเหตุผลทางจริยธรรมของเด็กต้องอาศัย

รูปธรรม เหตุผลทางจริยธรรมที่เป็นรูปธรรม คือ เหตุผลที่สามารถสังเกตเห็นหรือจับต้องได้ กฎระเบียบของเด็กที่อยู่ในสังคม เด็กจะยึดถือมาจากคำสอน คำแนะนำ ของบิดามารดา

9.3 อัตมโนทัศน์ด้านการรับรู้อารมณ์ตนเองมีอิทธิพลต่อการสำนึกดีโดยรวมของนิสิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีผลเชิงบวก ($\beta = .092$) แสดงให้เห็นว่า นิสิตที่มีอัตมโนทัศน์ด้านการรับรู้อารมณ์ตนเองจะส่งผลให้มีการสำนึกดีสูงขึ้นด้วย เนื่องจาก เมื่อรู้ตัวตนเองมีอารมณ์เป็นอย่างไร มีความรู้สึกแบบไหน แสดงว่าตนเองมีสติอยู่กับตัวเอง การกระทำที่ต่อจากการมีสติจะส่งผลให้คิดก่อนลงมือทำเสมอ ดังที่ Stuart and Sundeen [9] กล่าวว่า ความรู้สึกทางบวกต่อประสบการณ์ในชีวิตของบุคคลจะทำให้บุคคลสามารถพัฒนาอัตมโนทัศน์ที่ดีได้ ในอีกมุมหนึ่งถ้ามีความรู้สึกทางลบหรือมีความรู้สึกขัดแย้งต่อประสบการณ์ชีวิตก็จะทำให้เกิดความเครียด และพบอุปสรรคในการพัฒนาอัตมโนทัศน์

9.4 อัตมโนทัศน์ด้านการรับรู้ตนเองทางสังคมมีอิทธิพลต่อการสำนึกดีโดยรวมของนิสิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีผลเชิงบวก ($\beta = .085$) แสดงให้เห็นว่า นิสิตที่มีอัตมโนทัศน์ด้านการรับรู้ตนเองทางสังคมสูง จะส่งผลให้นิสิตมีการสำนึกดีสูงขึ้นด้วย เช่นเดียวกัน ซึ่งนิสิตมีการรับรู้ตนเองทางสังคมบ่งบอกการมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคม ทำให้พฤติกรรมที่เกิดขึ้นอยู่บนขอบเขตของความพอดี เกรงใจ เคารพสิทธิผู้อื่น จึงทำให้เกิดการสำนึกดีขึ้น

9.5 อัตมโนทัศน์ด้านการรับรู้ตนเองในอุดมคติมีอิทธิพลต่อการสำนึกดีโดยรวมของนิสิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีผลเชิงบวก ($\beta = .185$) แสดงให้เห็นว่า นิสิตที่มีอัตมโนทัศน์ด้านการรับรู้ตนเองในอุดมคติสูงจะส่งผลให้มีการสำนึกดีสูงขึ้นด้วย เนื่องจากการคาดหวังตนเองในอนาคตว่า ตนเองต้องการเป็นคนดี ดังนั้นการกระทำกับสิ่งที่คาดหวังในอนาคตจึงออกมาดี

9.6 การทำหน้าที่ของครอบครัวด้านการแก้ไขปัญหาที่มีอิทธิพลต่อการสำนึกดีโดยรวมของนิสิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีผลเชิงลบ ($\beta = -.100$) แสดงให้เห็นว่า นิสิตที่มีการทำหน้าที่ของครอบครัวด้านการแก้ไขปัญหาสูงจะส่งผลให้มีการสำนึกดีที่น้อยลง ผู้วิจัยคาดว่า พ่อแม่อาจเข้ามามีบทบาทในการแก้ไขปัญหาของนิสิตจนมากเกินไป เมื่อเกิดปัญหาขึ้นนิสิตจะหาทางแก้ไขปัญหาด้วยตนเองได้น้อยลง บางครั้งอาจเกิดแก้ไขปัญหาผิดวิธี

9.7 การทำหน้าที่ของครอบครัวด้านบทบาทที่มีอิทธิพลต่อการสำนึกดีโดยรวมของนิสิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีผลเชิงบวก ($\beta = .135$) แสดงให้เห็นว่า นิสิตที่มีการทำหน้าที่ของครอบครัวด้านบทบาทสูงจะส่งผลให้มีการสำนึกดีที่สูงขึ้นด้วย เนื่องจาก ตนเองรับรู้ว่ามีบทบาทหน้าที่อะไรในครอบครัวของตนเอง

9.8 การทำหน้าที่ของครอบครัวด้านความผูกพันทางอารมณ์มีอิทธิพลต่อการสำนึกดีโดยรวมของนิสิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีผลเชิงบวก ($\beta = .123$) แสดงให้เห็นว่า นิสิตมีระดับการทำหน้าที่ของครอบครัวด้านความผูกพันทางอารมณ์สูง จะส่งผลให้นิสิตมีการสำนึกดีสูงขึ้นด้วย ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการทำหน้าที่ของครอบครัวด้านผูกพันทางอารมณ์บ่งบอกถึงนิสิตรับรู้ถึงความรู้สึกของสมาชิกในครอบครัวที่แสดงออกถึงความห่วงใย ความผูกพัน ความสนใจ และเห็นคุณค่าของกันและกัน โดยสิ่งเหล่านี้จะได้รับการปลูกฝังมาจากครอบครัวตั้งแต่วัยเด็ก ทำให้เมื่อเข้าสู่สังคมมาเจอบุคคล วัฒนธรรม ที่แตกต่างจากตนเองทำให้สามารถยอมรับ ปรับตัว เปิดใจ และเกิดการเข้าใจในสิ่งที่แตกต่างจากตนเองเลยส่งผลให้มีการสำนึกดี

9.9 การสนับสนุนทางสังคมด้านการประเมินมีอิทธิพลต่อการสำนึกดีโดยรวมของนิสิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีผลเชิงบวก ($\beta = .254$) แสดงให้เห็นว่า นิสิตที่มีการสนับสนุนทางสังคมด้านการประเมินสูงจะส่งผลให้มีการสำนึกดีสูงขึ้นด้วย เนื่องจาก นิสิตได้รับการสนับสนุนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ทั้งเรื่องที่ดีและไม่ดีเพื่อนำมาพัฒนานตนเอง

9.10 การสนับสนุนทางสังคมด้านข้อมูลข่าวสารมีอิทธิพลต่อการสำนึกดีโดยรวมของนิสิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีผลเชิงบวก ($\beta = .181$) แสดงให้เห็นว่า นิสิตมีระดับการสนับสนุนทางด้านข้อมูลข่าวสารสูงจะส่งผลให้การสำนึกดีสูงขึ้นด้วย ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากนิสิตได้รับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ จากมหาวิทยาลัย ทราบถึงกิจกรรมที่มีประโยชน์ สามารถเข้าร่วมได้ตามความสมัครใจพร้อมกับเพื่อน นำความรู้ที่ได้จากกิจกรรมมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน รวมถึงสามารถนำมาแก้ไขปัญหาที่ประสบอยู่

9.11 การสนับสนุนทางสังคมด้านเครื่องมือมีอิทธิพลต่อการสำนึกดีโดยรวมของนิสิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีผลเชิงบวก ($\beta = .118$) แสดงให้เห็นว่า นิสิตมีระดับการสนับสนุนทางสังคมด้านเครื่องมือสูงจะส่งผลให้การสำนึกดีสูงขึ้นด้วย ซึ่งการได้รับการสนับสนุนด้านเครื่องมือเป็นการตอบสนองปัจจัย 4 ของบุคคล เมื่อตอบสนองได้ครบตามความต้องการแล้ว ก็ไม่ต้องการสิ่งใดอีก จะเริ่มรู้สึกว่า การให้เป็นการเพิ่มความสุขของตนเอง ไม่อยากเบียดเบียนผู้อื่น รู้สึกให้อภัยต่อบุคคลหรือสังคมได้ จึงทำให้เกิดการสำนึกดีขึ้น

10. ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการวิจัยพบว่า อัตมโนทัศน์ด้านการรับรู้อารมณ์ตนเอง อัตมโนทัศน์ด้านการรับรู้ตนเองทางสังคม อัตมโนทัศน์ด้านการรับรู้ตนเองในอุดมคติ สามารถร่วมกันพยากรณ์การสำนึกผิดได้ ดังนั้น ผู้วิจัยเสนอแนะว่า นิสิตควรหมั่นฝึกสมาธิเพื่อให้รู้เท่าทันอารมณ์ของตนเอง เมื่อใดที่นิสิตมีอารมณ์ไม่ดีก็ควรหาทางกำจัดโดยไม่กระทบผู้อื่น และยังทำให้ไม่กระทบกับบทบาททางสังคมของนิสิต เช่น ถ้านิสิตอารมณ์ไม่ดีและเดินเข้าไปในกลุ่มเพื่อน นิสิตอาจมีปฏิสัมพันธ์เชิงลบกับเพื่อนได้ ทำให้ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นไม่ได้รับความไว้วางใจ และอาจส่งผลต่ออนาคตของนิสิตด้วย ถ้านิสิตอยากเป็นหัวหน้ากลุ่มหรือเป็นผู้นำกิจกรรมต่าง ๆ อีกทั้ง นิสิตคาดหวังอนาคตตนเองเป็นอย่างไร นิสิตควรลงมือปฏิบัติในทางที่ถูกทางที่ชอบเพื่ออนาคตตนเอง และจะทำให้ นิสิตมีการสำนึกผิดที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี

2. จากผลการวิจัยพบว่า การทำหน้าที่ของครอบครัวด้านการแก้ไขปัญหา การทำหน้าที่ของครอบครัวด้านบทบาท การทำหน้าที่ของครอบครัวด้านความผูกพันทางอารมณ์ สามารถร่วมกันพยากรณ์การสำนึกผิดได้ ดังนั้น ผู้วิจัยเสนอแนะว่า นิสิตไม่สามารถเลือกเกิดในครอบครัวที่เพียบพร้อมตามที่ต้องการหรือไม่ต้องการได้ แต่ทว่าบางสิ่งบางอย่างนิสิตได้จากครอบครัวอยู่แล้วเพียงแต่นิสิตไม่รู้ตัว เช่น นิสิตได้รับการดูแลเอาใจใส่เมื่อนิสิตเจ็บป่วย บางครั้งนิสิตพบเจอเรื่องที่ไมสบายใจหรือปัญหาในชีวิตคุณพ่อคุณแม่ก็ให้คำปรึกษาหาทางออกให้แก่ นิสิต คุณพ่อคุณแม่โทรหานิสิตเมื่อกลับบ้านดึกบ่งบอกถึงการแสดงความเป็นห่วงเป็นต้น นิสิตคงทราบดีอยู่แล้วว่า สมาชิกในครอบครัวมีบทบาทของตนเองเป็นอย่างไร บางครั้งการเสียสละเพื่อทำบทบาทแทนสมาชิกในครอบครัว เช่น การร่วมมือกันแก้ไขปัญหาของสมาชิกในครอบครัว การที่นิสิตหารายได้เสริมเพื่อแบ่งเบาภาระด้านการเงินของครอบครัวบ่งบอกถึงนิสิตมีความกตัญญู ทำให้ นิสิตมีการสำนึกผิดที่เพิ่มมากขึ้น

3. จากผลการวิจัยพบว่า การสนับสนุนทางสังคมด้านการประเมิน การสนับสนุนทางสังคมด้านข้อมูลข่าวสาร การสนับสนุนทางสังคมด้านเครื่องมือ สามารถร่วมกันพยากรณ์การสำนึกผิดได้ ดังนั้น ผู้วิจัยเสนอแนะว่า นิสิตควรรักษาสีที่ขึ้นพื้นฐานของตนเองที่ได้รับจากสังคม มหาวิทยาลัย ครูบาอาจารย์ เพื่อน ๆ ได้รับข้อมูลด้านลบของตนเองเพื่อนำไปปรับปรุงตนเอง ได้รับข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัยมากขึ้น

4. การวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพที่เกี่ยวข้องกับตัวแปร อัตมโนทัศน์ การทำหน้าที่ของครอบครัว การสนับสนุนทางสังคม และการสำนึกผิดเพิ่มเติมเพื่อให้สามารถอธิบายลักษณะของตัวแปรได้ลึกซึ้งมากขึ้น

5. การวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาการสำนึกผิดในกลุ่มประชากรอื่น ๆ เพื่อนำมาทำเป็นฐานข้อมูลอันจะนำไปสู่การส่งเสริมการมีสำนึกผิดในบุคคลทั่วไปต่อไป

6. การวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาเชิงทดลองกับกลุ่มประชากรอื่น ๆ เพื่อเป็นแนวทางการจัดทำโครงการที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- [1] Technical Promotion and Support Office Region 1, Department of Social Development and Welfare and Ministry of Social Development and Human Security. 2017. **Teen Project 2017**. Nonthaburi: NL COPY CENTER.
- [2] National Statistical Office, et al. 2015. **Children and Youth Analysis**. Bangkok: Bang Kok Blok, Part., Ltd.
- [3] Strang, R. 1957. **The Adolescent views himself A Psychology of Adolescence**. New York: n.p.
- [4] Serin, C. and J. Flora. 2005. **Family Communication**. New Jersey: Mahwah
- [5] House, J. S. 1981. **Work stress and social support**. Reading, MA: Addison - Wesley.
- [6] Carter, S. L. 1996. **Integrity**. New York: BasicBooks
- [7] Lennick, D. and F. Kiel. 2005. **Moral Intelligence: Enhancing Business Performance and Leader Success**. New Jersey: Pearson Education, Inc.
- [8] Kohlberg, L. 1958. **The Development of Modes of Thinking and Choices in Years 10 to 16**. Ph. D. Dissertation, University of Chicago.
- [9] Stuart, G. W. and S.J. Sundeen. 1983. **Nursing - Client Interaction**. 3rd ed. St. Louis: The C.V. Mosby Company.